

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 öt hasábos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdeménynél leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilvántartási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetésnek a szerkesztői iródban vétetnek föl. Az előfizetés s hirdetésnyel pénz a kiadóhivataltal, a lap szellemi részbe tartozó közlemények a szerkesztői iródban a városláza épülete alatt (Rozsater) ezimzendők.

Előfizetési feltételek:
 helyben hazhoz horára vagy vidékre postán külvise
 Égész évre 10 frt.
 Félévre 5 frt.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy órára 1 frt.
 Előfizetheti helyben a kiadóhivataltal, a városi könyvtárban, (városbáza-épület, az udvarban balra) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvtárosoknál, vidéken a postahivataloknál.

Kazár Emiltől. — A török a Jánostól. (Abdul-Aziz a szultán és V. Murad az új sádjával) — Homer új fordításmányok. — Háborus vírcza Borostyáni Nándortól. kiállításról (8 képpel). Apafi Rákóczy Ferencz, II. Lajos királyné gyűrűje, mentekötő — A boszniai és hercegovai (képpel). A hétről. — stb. rendes rovatok.

Debreczenben.
 hivatal jegyzései.)
 A 1 s ó és f e l s ó árak: 1 — 8 14, 1 hektoliter két-
 hektoliter rozs 5.70—5.80,
 20—3.42, 1 hektoliter zab
 toliter tengeri 4.24—4.56,
 74—4.06, 1 hektoliter kása
 nya 1.60, 100 kilogramm
 1 frt, 100 kilogramm háj

LLTÉR.
forint kölcsön
ható!
 betáblázás mellett.

st nyerheti Újházi Sán-
 várad utca 2082. sz. a.

g figyelmébe!

gujabb divatu női-ruha
 megkezdvén, azt tanít-
 vel már a legszebb sí-
 em, s azon helyzetben
 tanítványi alapos okta-
 állalhatom. Különösen
 nőnővelde tulajdonosok
 intézeteikben a szabó-
 órákat is adhatnék.
 mindennemű női-ruha
 fogadom, s azokat gyors-
 észítem.

s Imre, női-szabó,
 csapó-utca 330. sz. a.
 p Sándor háznál.

V.
le
embe I. emelet.
esese figyel-
ben szemé-
esen:

2., 20 forintig s

50 kr., 8 frtig.

rint, 15 forintig

re Chevit-jot és

5 forint 50 krtól

nő olesó árban.

aradtam

Id V.
etnek.

mint telekönyvi hatóságunk 1876-ik évi június
 hó 2-án tartott üléséből.
Becske Lajos
 h. elnök.
Kató István
 jegyző.
 216. 1—3
 1876.

A tüntetés.

(Folytatás.)
 Arra nézve, hogy közgazdasági álla-
 potaink javulásának induljanak: legelső és
 legfőbb feltétel, fenntartani egy politikai,
 mint a közgazdasági békét, — és nem
 bocsátkozni semmi oly kétes vállalatba,
 mely kockázatná azon jót is, melyvel
 mostani állapotainkban bírnak, — mely
 megrendíthetné közgazdasági és finantia-
 lis létünk, előbbre mehetésünk, boldogul-
 hatásunk biztos alapját, földművelési ipar-
 unk- és kereskedelmünket.

Nekünk ezen talapozaton szükség meg-
 állni erősen, és ezt fejleszteni képesöze-
 ten oly fokozatra, hogy természeténél
 erősebben állíthassa ki, — és mégis minél
 értékesebbek lehessenek, — tehát minél
 versenyképesebbek lehessenek a világpia-
 czonon, — de főleg és első sorban legkö-
 zelebbi, legbiztosabb és állandó piaczi-
 kon, az osztrák tartományok piaczi-
 na.

Nemesak további haladásunk, de a
 jelen helyzetben lehető megmaradásunk-
 nak is első feltétele az, hogy az osztrák
 fogvasztó közönséget megtarthassuk ma-
 gunknak, hogy különböző terményeink és
 szolgáltatásaink költsönös kicserélésének
 folytonossága meg ne szakíttassék.

Csak egyetlen egy oly évet gondol-
 jon el bárki, a melyben buzának, rozsunk
 áránk, borkunk, hízott és igavonó mar-
 háink ne léphessék át biztosan az osztrák
 határokat, s e miatt földművelési iparunk
 250 milliónyi kivitele, csupán egy harmad-
 dal, annyival inkább felével szálljon alá-
 elképzelheti azon rögtönös pangást, mely
 összes gazdasági életünkben beáll-
 na, — elképzelheti az áraknak azon alá-
 szállását, mely beállna a hortobágyon
 legelő baromaknál, — a hizalókban javi-
 tvított sertéséknél, s egyéb állatainknál,
 — a buza, repeze, gabona, árpa és tengeri
 árnaiak, — elképzelheti azon bekövetkező
 munkaszünetelést iparosainknál, mi ennek
 lenne kizárólagos következménye, — s
 a tömördek fizetéképtelenségét és buk-
 kást, — a hitelviszonyoknál tökéletes
 megrendülését, — a beálló általános
 bizalmatlanságot, — melyeknek végköv-
 kezményeiben a legszilárdabb vagyoni lét-
 tek is megingadoznának.

Nem hiszem, hogy ily chaotikus álla-
 potok előidézése, céljában lehessen más,
 mint a féle uri politikusknak, — kinek je-
 lenben alig van veszténi valója, — ellen-
 ben kiltatása van az általános zűrzavarban,
 egy vagy más uton kóvér falatokra tenni
 szert.

Még azon esetben is tehát, ha külön
 vánterületbe lépünk Ausztriától, — vele
 ó vánterület és kereskedelmi szerződést ke-
 lene kötünk, a mely biztosítson bennün-
 ket, hogy természeténél felelősebb jöve-
 re is oly módon vihessük piaczaikra, hogy
 azoknak megszokott eladási folyama fen-
 ne akadjon, — annál inkább rögtönösen
 félbe ne szakíttassék.

Vizsgálja meg a legegyszerűbb em-
 ber is a közölt forgalmi táblázatokat és
 józan észszel okoskodja ki, hogy mely ér-
 dekeinket szükség leginkább féltünk, és
 így melyeket kell első sorban és bizonyo-
 san meggondolnunk, minden megrázkó-
 datástól.

De szemben ezzel, vizsgálja meg azt
 is, hogy melyek Ausztriának azon érdekei,
 a melyeket meg ő nem engedhet megrázkó-
 datás alá vettetni.

Ha egyik fél kiméltetni kívánja sa-
 ját föl nem adható érdekeit, — okvetlenül
 kiméltie kell a másik félnek hasonló ér-
 dekeit és viszont. Ily uton megalkotható
 egy oly compromissum, egy oly egyez-
 mény, a mely mindkét szerződő fél költs-
 önös jólétét biztosítja.

Ha ezen költsönös jóakarattal nem ve-
 zérli az egyezkedő feleket, ha az egyik
 mindenáron orozslánszerződést akar kötni,
 s a másikat minden téren csak kizsákmá-
 nyolni, — engedelményeket csak követel,
 de nem ad: akkor természetesen vége az
 egyezkedésnek, — akkor kiki úgy védi
 magát, a hogy tudja, — s akkor előáll a
 vámláboru.

Ezen háború bizonyosan végzetes le-
 hetne Ausztriára is, nem csupán mi ránk
 nézve. Kétségen felül áll, hogy érdekei őt
 is kényserítenek velünk egy tisztességes
 vánterületi kereskedelmi szerződésre lépni,
 — de minekünk is azt parancsolják vitalis
 érdekeink, hogy hasonlóly tegyünk.

Annival inkább, mert kicsiny érte-
 lem kell hozzá, belátni, miszerint Magyar-
 országot királyi Ausztria császárságjal, és
 viszont, háborúba nem keveredhetik, hogy
 közös uralkodónk, népei mindegyikének
 boldogulását akarja, — s nem fogja meg-
 engedni, sem az egyik, sem a másik fél
 felelős parlamenti kormányának, oly tör-
 vényjavaslatok tárgyalásá al vételét, mely-
 lyek a két egymásra utalt nép között köz-
 gazdasági harezot idézhetnének elő.

Sem politikai helyzetünk, sem saját
 nemzetgazdasági érdekeink meg nem en-
 gedvén ki, hogy Ausztriával közgazda-
 szati harcra baveredjünk: az irányukban
 alkalmazandó vánterületi kormánynak, oly tör-
 vényjavaslatok tárgyalásá al vételét, mely-
 lyek a két egymásra utalt nép között köz-
 gazdasági harezot idézhetnének elő.

Nincs a világnak egyetlen országa sem,
 a mely mindenféle iparra lenne hivatva. Pöld-
 jének milyensége, éghajlatának viszonyai, né-
 pességének tömörsége és hajlamai, a termé-
 szet által nyújtott különféle előnyök és segéd-
 eszközök, egyik országot egy, a másikat egy
 más ipar kiváló fejlesztésére utasítják. — Sőt
 ugyanazon egy hazának különféle vidékei és
 lakosai más-más foglalkozásra vannak a ter-
 mézet által utalva.

Ugyan mit mondanánk azon gazdára, ki
 a debreczeni esere homokdombjain tiszta bu-
 zát, vagy zabot, az elpi szízeknek pedig diu-
 nyét akarja természetni? Miféle iparosnak
 nézünk azt, ki a tóczó folyásra 12 köví vizi-
 malmot, vagy valami fűrészgárt kívánna
 építeni?

Ki merne józanon arra gondolni, hogy a
 szépségségi asszonyok Debreczenbe küldék
 kifejezési vásznait, hol salétromos kutvi-
 zeink a szappant sem oldják fel, — a helyett,
 a mi most történik, hogy t. i. debreczeni s
 általában asszonyaink küldik a magok fonta-
 szotte vásznat kifejezési végett a szépség
 hóféjéjítő lágy vizére.

Azaz vétedtem, mert küldötték régebben.
 Nem küldik már ma. Egy idő óta megszünt a
 fonás és szövés. És miért? Azért mivel az
 ugynevezett német vászon olesóbb és szebb
 is mint a házi vászon. Az igaz, hogy rosszabb
 és tartatlanabb is.

Tehát megszerettük a csicsést, ha mind-
 járt felényi ideig se tart, mint régebbi asszo-
 nyaink és leányaink két keze munkája —
 Nem oly rég ideje, alig 10—15 éve, hogy a
 gazdasági eselődék nejei megteremték a ken-
 dert és lent, kiáztatták, törték, gerebelték,
 megfonták és megszötték magok férjeik és
 gyermekeik számára, és megmaradt háztartá-
 saikban, azon 5—6 forint, melyet ma nap-
 p. o. egy béres vagy kocsis fehérruhára kap.
 Vegyünk csak 1 millió olyan szegény sorsu
 családot, a mely évente öt frtot ad ki azon
 fehérruháért, melyet régebben a házasszonyai
 magok elkészítettek, — már 5—6 millió fo-
 rint az, — mitől magokat elejtették.

És ki vette el ezen 5—6 millió forintot
 tőlük? — A közös vánterület? nem, hanem
 a divat. Mődivá lett szalgalegényeink között
 is a gyöcsing és gyöcs-galya. Szegénylik föl-
 venni az erős de durvább házi vásznat. Nejeik
 pedig kaptak az alkalmat, s öszdedugott ke-
 zekkel teréselnék addig, míg hajdanában hasz-
 non penderítgettek orsókat, tréfa s vig-
 multság között, a fonókban.

Am, ha hasznosabb s több jövedelmet
 hajtó munkával helyettesítették volna a fonást
 és szövést. — De im ezt nem tették. Hiszen
 fájdalom, hogy fejérnépünk télen alig foglal-
 kozik valaminél.

Tehát idejének nagyrésze potomba vész
 el. És ez a baj. Ott van H.-Nánás város. —
 Nehány évizeddel ezelőtt egy katonaviselt
 ember megtanult kalapot kötni szalmából. —
 Megtanította családját. Csakhamar eltanulta
 az egész város. És azóta szalmakalapot köt
 mindenki; az iskolába menő gyermek, a szőlő-
 gáló, — sőt a hogy mondani szokták, még a
 papné is.

padozatkészítésben asztalosainkkal, — vagy
 bármely más mesterségbeli ügyeseinkkel: azon-
 nal látni fogja, hogy ki minek nem mestere,
 gyilkosa annak, — vagyis liba fogna lenni
 minden oly munkásság terén, a melyben kép-
 zettsége, gyakorlottsága nincs.

Összehasonlítani azért a mi földművelő
 népünk gyárparral készületlenségét, az osz-
 trák iparosok gyakorlottságával, nem egyeb-
 mint a kérdést ravaszul tenni fel, és a dolgot
 elterelni azon mezőről, hol azt a maga való-
 ságában fölismerni lehetne.

Nincs a világnak egyetlen országa sem,
 a mely mindenféle iparra lenne hivatva. Pöld-
 jének milyensége, éghajlatának viszonyai, né-
 pességének tömörsége és hajlamai, a termé-
 szet által nyújtott különféle előnyök és segéd-
 eszközök, egyik országot egy, a másikat egy
 más ipar kiváló fejlesztésére utasítják. — Sőt
 ugyanazon egy hazának különféle vidékei és
 lakosai más-más foglalkozásra vannak a ter-
 mézet által utalva.

Ugyan mit mondanánk azon gazdára, ki
 a debreczeni esere homokdombjain tiszta bu-
 zát, vagy zabot, az elpi szízeknek pedig diu-
 nyét akarja természetni? Miféle iparosnak
 nézünk azt, ki a tóczó folyásra 12 köví vizi-
 malmot, vagy valami fűrészgárt kívánna
 építeni?

Ki merne józanon arra gondolni, hogy a
 szépségségi asszonyok Debreczenbe küldék
 kifejezési vásznait, hol salétromos kutvi-
 zeink a szappant sem oldják fel, — a helyett,
 a mi most történik, hogy t. i. debreczeni s
 általában asszonyaink küldik a magok fonta-
 szotte vásznat kifejezési végett a szépség
 hóféjéjítő lágy vizére.

Azaz vétedtem, mert küldötték régebben.
 Nem küldik már ma. Egy idő óta megszünt a
 fonás és szövés. És miért? Azért mivel az
 ugynevezett német vászon olesóbb és szebb
 is mint a házi vászon. Az igaz, hogy rosszabb
 és tartatlanabb is.

Tehát megszerettük a csicsést, ha mind-
 járt felényi ideig se tart, mint régebbi asszo-
 nyaink és leányaink két keze munkája —
 Nem oly rég ideje, alig 10—15 éve, hogy a
 gazdasági eselődék nejei megteremték a ken-
 dert és lent, kiáztatták, törték, gerebelték,
 megfonták és megszötték magok férjeik és
 gyermekeik számára, és megmaradt háztartá-
 saikban, azon 5—6 forint, melyet ma nap-
 p. o. egy béres vagy kocsis fehérruhára kap.
 Vegyünk csak 1 millió olyan szegény sorsu
 családot, a mely évente öt frtot ad ki azon
 fehérruháért, melyet régebben a házasszonyai
 magok elkészítettek, — már 5—6 millió fo-
 rint az, — mitől magokat elejtették.

És ki vette el ezen 5—6 millió forintot
 tőlük? — A közös vánterület? nem, hanem
 a divat. Mődivá lett szalgalegényeink között
 is a gyöcsing és gyöcs-galya. Szegénylik föl-
 venni az erős de durvább házi vásznat. Nejeik
 pedig kaptak az alkalmat, s öszdedugott ke-
 zekkel teréselnék addig, míg hajdanában hasz-
 non penderítgettek orsókat, tréfa s vig-
 multság között, a fonókban.

Am, ha hasznosabb s több jövedelmet
 hajtó munkával helyettesítették volna a fonást
 és szövést. — De im ezt nem tették. Hiszen
 fájdalom, hogy fejérnépünk télen alig foglal-
 kozik valaminél.

Tehát idejének nagyrésze potomba vész
 el. És ez a baj. Ott van H.-Nánás város. —
 Nehány évizeddel ezelőtt egy katonaviselt
 ember megtanult kalapot kötni szalmából. —
 Megtanította családját. Csakhamar eltanulta
 az egész város. És azóta szalmakalapot köt
 mindenki; az iskolába menő gyermek, a szőlő-
 gáló, — sőt a hogy mondani szokták, még a
 papné is.

S mi az eredménye? Az, hogy több jö-
 vedelmet hoz be ama város népességének az
 elvetett gabonának szalmája, mint a szemje.
 Bizonyosan láttak polgártársaink föleg
 a vasutak építésének idején egész karaván
 idegen munkásokat vállalkon fűrészekkel és
 fejszékkel elvonulni a beregi erdőkbe öszszel,
 s visszamenni tavasszal. Ezek többnyire mor-
 vák Nyárban földművesek, télben banmunkások,
 s messze földre elmennek dolgozni télre. Ha
 pedig nem kapnak munkát, otthon nagyobb-
 rászt csinálnak-munkát végeznek, — föleg
 katonakalancsot. — Sem a nánásiak, sem a
 morvák munkáit nem mérlik fel arannyal, —
 aránylag kevés téli keresetök ahhoz képest, —
 és mit nyáron a földművelésnél kiérdemelnék:
 de mert, minden földnél maradt napot
 kikapcsolhatlan vesztésnek tekintenek, —
 inkább olesó keresettel érik be, — de mégis
 keresnek annyit a mennyit kereshetnek min-
 dig. És ezen folytonos szorgalom gyümölcse
 sokra — igen sokra megy évek során, nem
 is említve azon kiszámíthatatlan nagy hasz-

not, mi abban áll, hogy a munkássághoz szo-
 kott ember, rendszerint elvonatik az eszem-
 isom-féle dobzóástól, — tehát a fáradságos
 keresetnek eldorbézolásától is.

Már valamit a netán felláthatandó váomk
 nem fognak leszoktatni népünket a fehér gyöcs
 viseléséről, s nem bírnak fejérnépünket arra,
 hogy újra fonjanak-szőjenek, — s általában
 nem bírnának azon hatályal, hogy restségre
 hajlandó népességünket, folytonos munkálko-
 dásra és arra is rákaphassák, hogy 20 kr. napi
 keresetért is okosabb dolgozni, mint heverni:
 ellenkezőleg, a közös vánterület mellett is
 fölemelkedhetik legalsóbb néposztályainkban
 is a munkásság és takarékosságnak szelleme,
 kifejölhetik ösztöne, s rendszeres életmód-
 jává válhatik a kitartó munkásság és a keres-
 mény meggyűjtöttségének erénye. Főleg azon
 esetben, ha ezen bennünket jobb létre egyed-
 elvezethető irány a felsőbb osztályoktól in-
 dul ki, és kitartóan támogatatik.

„Keresni többet, költeni kevesebbet.”
 Ez legyen a jelszó, minden egyes tagjánál
 nemzetünknek. — Ne várjuk boldogulásunkat
 vagy bármi néven nevezhető ugynevezett
 panaceáktól, várjuk mimagunktól, nemzetünk
 valamennyi fiának és leányának nem nagy-
 lelki, nem áldozathozó, hanem napi kereset-
 telőző prózai és egyszerű munkásságtól.

Csak egy néhány év: és oly töké gyűl
 össze nemzetünk kebelében, — a miről nagy-
 szavu nemzetgazdánk álmodni sem meré-
 szelnek.

Nemzeti munkásságunk, mely téreim, s
 módjón eszközölhető ezen tokegyűjtés: arra
 fogunk szolgálni néhány példával, legközelebbi
 előadásunkban.

— Az általános osztrák-magyar vánterületi
 megállapítása ügyében, tegnapelőtt Bécs-
 ben a külügyi palotában megzótók a tár-
 gyalások. Az osztrák-kormány: Bazant udvari
 tanácsos és Gröz, osztráktanácsos képviselik.
 Az értekezletet pár nap alatt befejeztetnek.

— A közhatalomsereg vezérkari főnö-
 kévé Schönfeldt alhadnagy nevezették ki, a
 mi katonai körökben igen jó hatást keltett. —
 Schönfeldt báró, ki hosszabb időt volt Buda-
 Pesten is, a hadsereg egyik legifjabb tábornoka
 s mintegy 48 éves.

— A nagyzorlenzi kerület országgyű-
 lési képviselőjévé tegnapelőtt, Szerb György mi-
 niszteri fogalmazó választott meg.

Országgyűlés.
A képviselőház ülése június 7-én.
 A képviselőház tegnap ülésén folytatta az
 erdélyi rész területrendezésének részletes tár-
 gyalását. Első vitapont az volt: Nagy-Enyed
 vagy Gyulafehérvár legyen-e székhelye Alsó-
 Fehérnek. Nagy-Enyed fényszen győzött. Foga-
 ras következt aztán s elfogadott a kormány
 terve szerint: ugyiszint Hunyad és Zaránd
 egyesítse, mely ellent a hunyadgyepei képvé-
 lési erősen szabaddokta, Brassómegyénél Küle
 a vidék egyesítését követelte Háromszékel s őt
 hatással támogatata gr. Nemes Nándor. Ellene
 beszéd Waechter, Tisza Kálmán és Csernátóny.
 A vita he nem fejeztett. Új végén Percezel
 felett Simonffy interpellációjára a telekkönyvi
 dologban.

K Ü L F Ö L D.
— Keleti dolgok. A keleti események még
 mindig köve tartják az európai többi államok
 figyelmét.

A fölkelők vezérei elhatározták, hogy
 V. Murad kormányával nem fognak szemé-
 lőleg Orszországból a szereplő egyéniségek,
 ilyen az orosz Boller ezredes és Pájutin titkos
 tanácsos. A moszkvai orosz bizottság 100.000
 rubelt küldött a hercegovinaiaknak. Mind ezen
 apro hírek és tudósítások, fényt vetnek Orsz-
 országnak a fölkelőkkel szemközti magatartá-
 sára.

Az európai államférfiak helyzete a pün-
 köst ünnepek alatt nem valami kényelmes volt,
 mivel a tévirda sodronyok folytonosan nagy
 mőkődésben voltak az európai centrumok kö-
 zött. A török tróválság után egy másik „há-
 rom kancellár talákozás” vétettét czéba, de
 ez már feleslegessé van téve. A jelen helyzet-
 ből — ha a jelek nem csálnak — egy compro-
 missum fog támadni, mely a háromcsászár szó-
 vétését megszilárdítja, s a keleti politikára
 való működését, nem szünteti meg egészen,
 hanem lényegesen megfogja szorítani a május-
 ban felláthatott tervekhez képest.

A legújabb konstantinápolyi hírek szerint,
 f. hó 5-én Abdul-Aziz vagyonából 8 millió
 millió kincs tértett le a pénzügyminiszternél,
 ez összeg nem fog forgalomba helyezetteti. A
 szultán fia inostantól fogva a szabályszerű is-
 kolai tanfolyamot fogják hallgatni.

A DEBRECZENI KERESKEDELMI
KAMARÁTOL.

A debreczeni kereskedő testület részéről
 ezen kamarához intézett megkeresés folytán, s
 legjobb meggyőződésünk által is indítatva: köte-
 lességünknek ismerjük jelen tiszteletteljes felte-
 resztésünk által excellentiád figyelmét a helybeli
 kereskedő testület által létrehozott és fenntartott
 s a magas kormány részéről is segélyezett köz-
 zépkereskedelmi tanoda ügyére és feudálást
 vesztélyezett körülményekre felhívni.

Nevezett kereskedő testület az 1871-dik
 évben nagy áldozatokkal létrehozott real-keres-
 kedelmi iskoláját mult 1873-ik tanév kezdetével
 a kereskedelmi iskolák ideiglenes szerveztetere
 vonatkozó miniszteri szabályrendelet értelmében
 3 osztály közép-kereskedelmi szakiskolává ala-
 kítván át, ez által a fogymániumok, és foreál-
 tandóakkal — a nagyműveltség vallás és köz-
 társadalmi miniszteriumnak mult 1874-ik évi decz.
 28-án 32,181. szám alatt kelt intézvényének ér-
 telmében is — egyenrangú nyilvános taníté-
 zetté vált, s mint ilyen, növényekéi is, az egy
 évi önkéntes katonai szolgálat kedvezményében
 ép úgy részesítendők, mint a gymnasiumok és
 realiskolák növendékei.

De dacára azon körülménynek hogy köz-
 zépkereskedelmi tanodáinknak a nyilvánosság jog
 törvény által biztosított, dacára, hogy a nagy-
 műveltség vallás és közoktatásügyi miniszter-
 iumnak fentidézett szám alatt a nagyműveltség
 honvédelmi miniszteriumhoz intézett átiratában
 világosan kimondatik, miszerint a debreczeni
 középkereskedelmi tanoda növendékei az egy
 évi önkéntes katonai szolgálat kedvezményében
 részesítendők: ezen kedvezmények a császári
 és királyi ezredparancsnokság által nem adat-
 nak meg s a nyilvánosság jognak, ilyen con-
 sequentiai nem fogadtatnak el.

Minden kétséget kizáró példaképen felem-
 litjük Horváth Kálmán második éves hallgató-
 esétét, kitől 1874-ben a helyben állomásozó
 császári és királyi 39. számú sorgyolozgerezd
 parancsnoksága az egyéves önkéntesség törvény
 által biztosított kedvezményét egyszerűen meg-
 tagadta, s azt a nagyműveltség magyar királyi
 vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézett
 indokolt felterjesztés útján sem sikerült a tes-
 tületnek, mint a tanoda tulajdonosának, nevezett
 növendék részére kieszközölni.

Látván pedig a kereskedő testület, hogy
 ez eset még egyrészt veszedelmes praedest
 képez, addig másrészt az a nyilvánosság jog
 árán létrehozott s az állam tetemesb segélyében
 is részösül szép virágzásnak indult tanoda
 napjai megszámlálhók, ha nem sikerül a törvény
 által biztosított eme kedvezményt a növendékek
 részére kieszközölni, — miért is nem késett a
 közügy érdekében mindazt megtenni a mi hűtés
 körén belül megtehető volt. — Igénybe vette
 ezen kedvezményt kieszközölése végett a mely
 tisztelettel alulit kamarát, s mi részünkről ter-
 jesztést intéztünk ez ügyben a nagyműveltség
 vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz még
 mult 1874-dik évi november 21-én 684. szám
 alatt; közbenjárását kérelmezte a testület a ki-
 rályi főtanfelügyelőségnek 1874. november 15.
 337. és 1875. szeptember 28-án 365. szám alatt
 feliratolt intézett a nagyműveltség közhadügyi
 miniszteriumhoz 1875. augusztus 30., és szept.
 28-án 305. és 365. számok alatt; folyamodott a
 nagyműveltség vallás és közoktatásügyi minisz-
 teriumhoz 187

